

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף ב.

יציאות השבת שתיים שהן ארבע¹ בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ, כיצד?

שתיים - דאורייתא	שהן ארבע (-עוד שתיים) - דרבנן	
<p>(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונתן לבעה"ב</p> <p>(ב) הוציא העני את ידו מלאה מבפנים והניח בחוץ</p>	<p>(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונטל בעה"ב מתוכה</p> <p>(ב) נתן בעה"ב לידו של העני והוציא העני והניח בחוץ</p>	בחוץ - בעני
<p>(א) הוציא בעה"ב את ידו מלאה בפנים ונתן לעני</p> <p>(ב) הכניס בעה"ב את ידו מלאה מבחוץ והניח בפנים</p>	<p>(א) הוציא בעה"ב את ידו מלאה מבפנים ונטל העני מתוכה</p> <p>(ב) נתן העני לידו של בעה"ב והכניס בעה"ב והניח בפנים</p>	בפנים - בעשיר

מהו הביאור: שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ? [תד"ה שתיים].

לרש"י כאן	בפנים - שתיים	שהן ארבע	בחוץ - שתיים	שהן ארבע
הוצאה והכנסה דחיוב דבעה"ב	הוצאה והכנסה דחייב דעני	הוצאה והכנסה דפטור דבעה"ב	הוצאה והכנסה דחייב דעני	הוצאה והכנסה דפטור דעני
לרש"י בשבועות	הכנסות דחייב דעני ודבעה"ב	הכנסות דפטור דעני ודבעה"ב	הוצאות דחייב דעני ודבעה"ב	הוצאות דפטור דעני ודבעה"ב

מה הם שבועות שתיים שהן ארבע?

להטיב	שנים - להבא	שהן ארבע - לשעבר
להרע	שבועה שאוכל	שבועה שאכלתי
	שבועה שלא אוכל	שבועה שלא אכלתי

הנשבע כדלהלן לשקר, האם חייב קרבן שבועה?

לר' ישמעאל	בלשעבר - אכלתי ולא אכלתי	בלהבא - אוכל ולא אוכל
לר' עקיבא	פטור ²	חייב
	חייב	חייב

¹ ביארו התוס' (בד"ה יציאות) דמה שהתחיל כאן במלאכת הוצאה ולא התחיל כסדר הלכות שבת מערב שבת ושבת עצמה. הוא משום דמלאכת הוצאה היא חידוש - וחביבה על התנא להקדימה. ועוד דהוצאה היא דבר ההוה (-הרגיל). ועוד, שכיון שרוצה לומר את ההלכה דלא יצא החיט שהיא הלכה דע"ש, לכן הקדים לפרש מלאכת הוצאה.

² והקשו התוס', דלפ"ז למה מנה ב"שהן ארבע" לשבועות לשעבר, ואמר שהמשנה דלא כר' ישמעאל, לימא ד"שהן ארבע" - הוא אזרוק ולא אזרוק, שאין בזה להרע ולהטיב ותהיה משנתנו אליבא דכו"ע. ותירצו, דכיון שהמשנה בשבועות (דף יט:) מבארת להדיא דה"שהן ארבע" הם: אכלתי ולא אכלתי, אי אפשר לפרש באופן אחר.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף ב:

מה הם ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע?

שנים בהעלם הטומאה (האמורים בכתוב) ¹	שהן ארבע בזכור הטומאה (המתרבים מהכתוב)	
נכנס למקדש	ונעלם שזה מקדש	במקדש
אכל קודש	ונעלם שזה קודש	בבשר קודש

מה הם מראות נגעים שנים² שהם ארבע?

שנים – אבות	שהם ארבע – תולדות	
בהרת - עזה כשלג	ספחת (תולדת בהרת) - כסיד ההיכל	הראשונה
שאת - כצמר לבן	ספחת (תולדת שאת) - כקרום ביצה	השניה

להו"א בגמ' מה הם יציאות השבת שתיים שהן ארבע שהם רק אבות המנויים במס' שבועות?

שתיים – הוצאות דחיוב	שהן ארבע – הוצאות דפטור (ואסור מדרבנן)	
הוציא בעה"ב חפץ והניחו בחוץ	הוציא בעה"ב חפץ בידו לחוץ ונטל העני ממנה	בפנים
הוציא העני חפץ מבפנים והניחו בחוץ	נתן בעה"ב ביד העני חפץ והוציא העני לחוץ ³	בחוץ

לרב פפא מה הם יציאות השבת שתיים שהן ארבע שהם רק לחיובא המנויים במס' שבועות?

שתיים – הוצאות	שהן ארבע – הכנסות ⁴	
שהוציא חפץ לחוץ והניחו בחוץ	שהכניס חפץ לבפנים והניחו	לבעה"ב שבפנים
שהוציא חפץ מבפנים והניחו בחוץ	שהכניס חפץ מבחוץ והניחו	לעני שבחוץ

¹ אין מתחייב אלא בידיעה תחילה וידיעה בסוף והעלם בינתיים, כגון שידע שנטמא ונעלם ממנו הטומאה, ואכל קודש או נכנס למקדש, ולבסוף נודע לו שאכל קודש או שנכנס למקדש בטומאה. אלא שלפ"ז קשה, מדוע לא תני "העלמות שתיים שהן ארבע" - דהא העיקר הם העלמות המחייבות אותו ולא הידיעות. ובזה נרויח גם מה שקשה - שלכאורה יש חי' ידיעות, כיון שיש לך למנות בדי' אלו בכל אחד ב' ידיעות בתחלה ובסוף. ותירצו התוס' (בד"ה ידיעות), שיש להזכיר דוקא ידיעות, ללמדנו שאנו מוונים דוקא לידיעות שבתחילה שהם חידוש כאן בטומאה שהם תנאי לקרבן משא"כ בכל התורה. אי"נ דמונה לידיעות האחרונות דוקא - שהם המביאות אותו לקרבן.

² פירש"י (בד"ה שהן ארבע), דלהיות שמראה הוא לשון זכר לכן תני "שנים" - בלשון זכר. ולשון מראה ברבים אומרים "מראות". (הגם שמראות נראה כלשון נקבה, יש פעמים שאומר כן גם בלשון זכר, כגון שולחן שולחנות, חלון חלונות).

³ על המקרה הזה העירו התוס' (בד"ה וכן), שרש"י לא פירש כפי שיטתו דלקמן (בדף ג. בד"ה לידי חיוב חטאת), ששם פירש שמונה במשנה בפטור אבל אסור דוקא את האופנים שיש בהם עקירות, ואילו כאן מנה רש"י פטור אבל אסור דהנחה.

⁴ ומקשה הגמ': "והא יציאות קתני". ותירץ רב אשי, דהתנא קורא גם להכנסה בשם הוצאה. ורבי תירץ דרשויות קתני.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

שבת דף ב:

כיצד משכחת לה שתיים שהן ארבע בחוץ ובפנים - שהם שמונה, רק בהוצאות? [תד"ה והא].

בחוץ	בפנים	
עקר עני מבפנים והוציא והניח - העני חייב	עקר בעה"ב והוציא והניח ביד העני - בעה"ב חייב	בחיוב חטאת
פשט העני ידו לבפנים ועקר בעה"ב ונתן לעני שהוציא והניח - פטור העני ¹	עקר בעה"ב והוציא ונטל העני מידו והניח - בעה"ב פטור	בפטור אבל אסור שיכול לבוא לחיוב חטאת
פשט העני ידו לבפנים ועקר בעה"ב ונתן לעני שהוציא והניח - פטור בעה"ב	עקר בעה"ב והוציא ונטל העני מידו והניח - העני פטור	בפטור אבל אסור שלא יכול לבוא לחיוב חטאת
עקר עני מבפנים והוציא והניח - בעה"ב פטור	עקר בעה"ב והוציא והניח ביד העני - העני פטור	בפטור ומותר

כיצד יכלנו למצוא בדיני משנתנו ט"ז מקרים של הוצאות והכנסות?

בפנים - בעשיר	בחוץ - בעני	
(א) הוציא בעה"ב את ידו מלאה מבפנים ונתן לעני - עקירה והנחה לבעה"ב (ב) הכניס בעה"ב את ידו מלאה מבחוץ והניח בפנים - עקירה והנחה לבעה"ב	(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונתן לבעה"ב - עקירה והנחה לעני (ב) הוציא העני את ידו מלאה מבפנים והניח בחוץ - עקירה והנחה לעני	בחיוב חטאת
(א) הכניס העני ידו ונתן בעה"ב לידו של עני והוציא העני והניח בחוץ - עקירה לבע"ב (ב) הוציא בעה"ב את ידו מלאה מבפנים ונטל העני מתוכה - עקירה לבעה"ב	(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונטל בעה"ב מתוכה - עקירה לעני (ב) הוציא בעה"ב את ידו ונתן העני לידו והכניס בעה"ב והניח בפנים - עקירה לעני	פטור עקירות
(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונטל בעה"ב מתוכה - הנחה לבעה"ב (ב) הוציא בעה"ב את ידו ונתן העני לידו והכניס בעה"ב והניח בפנים - הנחה לבעה"ב	(א) הכניס העני ידו ונתן בעה"ב לידו של עני והוציא העני והניח בחוץ - הנחה לעני (ב) הוציא בעה"ב את ידו מלאה מבפנים ונטל העני מתוכה - הנחה לעני	פטור הנחות
(א) הכניס העני ידו מלאה לבפנים ונתן לבעה"ב - לבעה"ב פטור ומותר (ב) הוציא העני את ידו מלאה מבפנים והניח בחוץ - לבעה"ב פטור ומותר	(א) הוציא בעה"ב את ידו מלאה מבפנים ונתן לעני - לעני פטור ומותר (ב) הכניס בעה"ב את ידו מלאה מבחוץ והניח בפנים - לעני פטור ומותר	פטור ומותר

¹ ומקרה זה הוא פטור דאתי לידי חיוב חטאת לפירוש הריב"א (לקמן דף ג. בתוד"ה פטורי) שפירש שכיון שהעני עשה את פשיטת היד להוציא מבפנים לבחוץ (אף שלא עשה עקירה). אולם לפירש"י (שם) דבעינן דוקא עקירה כדי להיות בגדר פטור דאתי לידי חיוב חטאת, אי אפשר למנות למקרה זה - דהרי העני לא עקר.